

HELEN
GARNER

Bach pentru copii

Traducere din limba engleză și note de
Veronica D. Niculescu

EDITORI:

Silviu Dragomir
Magdalena Mărculescu
Vasile Dem. Zamfirescu

DIRECTOR EDITORIAL
ANANSI, WORLD FICTION:
Bogdan-Alexandru Stănescu

REDACTARE:
Ruxandra Câmpeanu

DESIGN:
Andrei Gamariș

DIRECTOR PRODUCȚIE:
Cristian Claudiu Coban

DTP:
Mihaela Gavriloiu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
GARNER, HELEN

Bach pentru copii / Helen Garner ; trad. din lb. engleză și note de
Veronica D. Niculescu. - București : Editura Trei, 2025
ISBN 978-606-40-2502-9

I. Niculescu, Veronica D. (trad. ; note)

821.111

Titlul original: *The Children's Bach*
Autor: Helen Garner

Copyright © Helen Garner 1984
Originally published by The Text Publishing Company, Australia, 2018

Copyright © Editura Trei, 2025,
pentru traducerea în limba română

O.P. 16, Ghișeu 1, C.P. 0490, București
Tel.: +4 021 300 60 90; Fax: +4 0372 25 20 20
www.edituratrei.ro

ISBN: 978-606-40-2502-9

Dexter a găsit într-o revistă o fotografie a poetului Tennyson, cu soția și cei doi fii ai lor, plimbându-se prin grădina casei din insula Wight. Pentru ochiul din zilele noastre, e o imagine șocantă: cu excepția ilustrului personaj, toți sunt înfodoliți în niște haine enorme, care îi imobilizează. Direcția privirilor: Tennyson se uită undeva la mică distanță. Soția lui, care îl ține de braț și stă foarte aproape de el, privește în sus, la chipul bărbatului. Un băiat îl ține pe tată de mână și se uită în sus la el. Celălalt băiat o ține de mână pe mamă și se uită spre aparatul de fotografiat cu o mină vlăguită, tristă. În spatele lor, neclar, licărește frunzișul bătut de vânt al unei grădini bogate. Umbrele lor cad pe gazon: tocmai au făcut un pas. Mâinile lui Tennyson sunt niște labe mari și pătrate, ridicate într-o poziție ciudată, la nivelul stomacului. Soția e trasă la față și ochii îi sunt adânciți în orbite. Este fotografia unei familii. Vântul umflă mâneca uriașă, rigidă și rotunjită a rochiei femeii și suflă de pe frunte părul lung al fiului dinspre tată, care stă întors înspre drama de pe chipul părinților: deși îl ține de mână

pe tată, e separat de grup și între trunchiul său strâns încheiat la nasturi și piciorul tatălui se strecoară lumina.

Dexter a lipit poza asta pe peretele din bucătărie, între aragaz și ușa de la baie. E ruptă și pătată și-i acoperită de un luciu de stropi de grăsime de la gătit. E acolo de mult. Tot timpul se dezlipește, atârnă într-o parte, se bălângănește agățată de un colț. Însă întotdeauna, înainte să apuce să se desprindă de tot de pe perete, cineva o salvează, cineva o lipește la loc.

Seara, după ce duceau copiii la culcare, Athena și Dexter ieșeau la plimbare. Așteptau fără pic de scrupule plecarea și abia dacă se uitau dac-au adormit băieții înainte să pornească. Bârfeau și-și povesteau unul altuia ce s-a mai întâmplat peste zi.

— Vezi casa aia? zicea Dexter. Azi-dimineață, acolo, în fața ei, în drum spre muncă, am intrat fără să gândesc în vorbă cu un bătrân din ăla senil care crede că le știe pe toate. Mă bucur că *ție* ți se pare amuzant.

Dexter mergea crăcănat, iute. Țineau pasul lejer, fără să se atingă. Parcurgeau kilometri în fiecare seară pe întuneric, mergând uneori spre est, de-a lungul pârâului ce traversa terenurile până în locul unde se unea cu râul Yarra, uneori spre nord-vest, până la uriașa farfurie întoarsă a Royal Park, unde câinii sălbatici de la zoo urlau la lună și maimuțele sporovăiau dincolo de zid. Dexter își țuguia buzele și fluiera o melodie întortocheată. La

capitolul fluierat, era genul de modă veche și vesel, preferând trilurile voioase, iar când se apropia de apogeul melodiei se oprea din mers, se întorcea spre Athena și ridica un arătător strâmb ca să-i atragă atenția asupra victoriei sale iminente.

— Iar acum, a anunțat în intersecția din fața unei bănci, voi cânta aria catalogului din *Don Giovanni*.

Cândva, un prieten egalitarist de-al tatălui său îi spusese că are voce bună. Se imagina bariton dramatic în stil rusesc, dar putea să dea și o versiune onorabilă, cât se poate de corectă a *Vicarului din Bray* sau a imnului *Ierusalim*. Dexter voia să trăiască glorios, iar în timpul plimbărilor de seară chiar reușea, făcând familiile să-și întoarcă privirea dinspre ecranele lor, trâmbițând prin visele copiilor, stârnind câinii să urle și să scormonească pe după garduri de tablă.

— Tu nu cânți niciodată! i-a strigat Athenei, transfigurat.

— Ba da, a zis ea, dar el deja atacase alt refren.

Îl iubea. Se iubeau. Erau prieteni. Locuiau într-o casă mobilată sumar de pe lângă Merri Creek: pereții îi erau crăpați, podelele-i erau înclinate și ușile abia se țineau în tocuri. În bucătărie se afla un pian și Athena se închidea acolo în timpul zilei, sub portretul tatălui lui Dexter, și migălea la infinit fie la *Microcosmos* al lui Bartók, fie la cele mai ușoare dintre preludiile mici ale lui Bach. Preludii la ce? Chiar și sub degetele ei neștiutoare, acele acorduri simple răsunau ca niște strigăte victorioase,

iar ea fugea să-și scoată fața înfierbântată pe fereastră. Existau însă zile când abordarea ei muzicală, sub portretul acela, cu aspectul său îndurerat, de secol al nouăsprezecelea, era atât de lipsită de ritm și de melodicitate, încât i se făcea rușine, de parcă ar fi pângărit un altar, și atunci punea capacul peste clapele pianului și se ducea afară, în curtea din spate, cu mătura. Dincolo de gardul din spate, mai aproape de pârâu, locuia o pereche mai în vârstă, oameni pe care Dexter și Athena nu-i văzuseră niciodată, dar cărora ei le spuneau domnul și doamna Futu-i. Beau, spărgeau lucruri, se atacau, injurau și vomitau, se blestemau unul pe celălalt ca toți dracii.

Ce ciudat că într-un oraș atât de mare ca Melbourne doi oameni care au trăit aproape ca frate și soră vreme de cinci ani, în studenție, pot să se mute departe unul de celălalt fără ca măcar să-și ia la revedere, pot să își vadă de mersul obișnuit al vieții pe o rază de câțiva kilometri de locul unde celălalt își desfășoară rutina zilnică, și totuși drumurile lor să nu se întâlnească niciodată. Să se căsătorească, să aibă copii; să eșueze într-o privință și să se apuce de altceva, să bea și să danseze prin localuri, să cumpere mâncare de la supermarketuri și benzină de la benzinării, să citească despre aceleași crime în aceleași ziare, să tremure în aceleași dimineți reci, și totuși să nu dea niciodată nas în nas. Și să treacă așa optsprezece, douăzeci de ani! Ce ciudat!

Oare Dexter și Elizabeth se gândiseră unul la celălalt în tot acest timp? Bineînțeles că se gândiseră, Dexter mai mult decât Elizabeth, nu fiindcă lui i-ar fi păsat mai mult, ci fiindcă era înnebunit după trecut. El credea în trecut, găsea sprijin în el, îl folosea ca să creeze o țesătură de sens în haosul general. Îl istorisea în anecdote spuse de fiecare dată cu aceleași vorbe. Ba chiar își amintea în detaliu vise avute de alții cu ani în urmă. Lui Elizabeth îi dispăcea trecutul. Era încărcat de jenă. Ea și Dexter nu fuseseră îndrăgostiți, dar odată, în timpul facultății, ea stătuse întinsă în patul lui o întreagă după-amiază de sâmbătă, așteptându-l să se întoarcă, fiindcă voia să se fută cu cineva și pe moment nu avea cu cine. A stat întinsă acolo cu orele, înfierbântată și nerăbdătoare, dar el nu se-ntorcea și nu se-ntorcea, și atunci ea s-a ridicat și s-a aplecat pe fereastra îngustă, prin care sufla un vânt cald și, auzind strigăte de pe terenul de sport al universității, și-a dat seama că probabil el era acolo și juca crichet. S-a dat jos din pat, a netezit pătura și s-a întors în camera ei din clădirea alăturată, traversând grădina și intrând pe poartă. Era supărată. Și nu i-a povestit niciodată despre asta. Erau mărunte victoriile pe care le reperța în fața memoriei lui lacome.

În portofel, Elizabeth avea o fotografie. Pe o verandă pustie, de lemn, stătea o geantă de tartan cu două mânere, din cea folosită ca bagaj pentru o noapte. Geanta

părea stabilă; era plină ochi. Fermoarul de sus era desfăcut. Prin el, dintre cele două mânere curbate, se ițea capul unui copil. Chipul privea drept în aparat, rotund și deloc surprins. Părul era încălțit, pielea era întunecată, albul ochilor era de-un alb strălucitor. Pe dosul pozei, cu scrisul dezlânat și înfricoșător al mamei lor, se aflau cuvintele: „Vicki: încărcătură prețioasă“. Mama lor scăpase hățurile și murise. Ce poate fi între două surori născute la douăzeci de ani distanță? Cea mai în vârstă va fi soră sau mamă?

Elizabeth stătea în pat la ora unu noaptea și croșeta în timp ce se uita la „Designing Women“¹ la televizor. Telefonul a sunat exact când câinele se pregătea să-și facă apariția ducând în bot pantoful soțului. Elizabeth a auzit impulsurile².

— Vicki. S-a întâmplat ceva?

— Nu chiar.

— Cât e ceasul acolo?

— Zece seara.

— Nu pot să vin iarăși la tine, a zis Elizabeth. Nu știi de ce mă suni. Factura trebuie să fie uriașă. Te duci la școală?

— Într-un fel. Nu prea mult.

Elizabeth a împins cu piciorul de la capătul saltelei buiota care începuse să se răcească. Așternuturile

1. Serial american difuzat inițial la CBS, care urmărește viața a patru femei și a unui bărbat care lucrează la o firmă de design interior în anii '80 în Atlanta.

2. Unități de măsură pentru taxarea convorbirilor de la un telefon public, marcate sonor cu câte un piuit scurt.

de deasupra erau furate, cele de dedesubt erau plătite. Făceau parte din același set.

— Ai jurat că ești destul de mare ca să-ți porți singură de grijă. Te-am avertizat. Ți-am zis că nu pot să vin întruna la tine. Știi cât costă biletul de avion?

— Nu vreau să vii tu aici, a zis Vicki.

Glasul îi era stins.

— Am făcut o greșeală. Vreau să vin eu acolo.

— Ca să *stai*?

— Am doar șaptesprezece ani.

— Ultima oară când am purtat discuția asta, șaptesprezece ani însemna că ești adult, ți-amintești?

Fata n-a zis nimic. Linia foșnea și cânta. Mama lor murise, iar ele făceau totul praf.

Philip n-a apărut cu mașina. Treaba asta n-a surprins-o pe Elizabeth. A luat autobuzul până la aeroport. Avionul lui Vicki avea întârziere.

Elizabeth mergea încolo și-ncoace pe dalele lucioase. Nu îi plăcea să se vadă că e nevoită să aștepte și cel puțin o fată se uita la ea cu zâmbetul acela timid, abia miștit, care arăta c-o văzuse pe Elizabeth la televizor; însă n-aveai unde să bei o cafea acceptabilă și nici un loc civilizată unde să stai. Și-a luat pulsul la un aparat de doi bani din fața unei farmacii. Era atât de mic, încât s-a gândit că mașinăria e defectă. A intrat agale în magazin, a furat un ruj Dior de douăzeci și cinci de dolari și o agendă

ieftină, cu coperte de plastic, și a încercat iarăși: valul de adrenalină al furtului mărunț și-a făcut simțită prezența. Agenda avea să fie numai bună pentru Vicki, asta dacă nu cumva pierduse avionul. A transferat bunurile furate din mână în geantă și a intrat în bufet ca să-și ia o sticlă de apă minerală.

Un bărbat stătea așezat cu spatele la ea, chiar dincolo de șirul de ghivece cu plante de plastic care mărgineau bufetul. A trebuit să se subțieze și să se strecoare mergând într-o parte ca să treacă de scaunul lui, care-i stătea în drum. Care dintre simțurile ei l-a recunoscut mai întâi? Era suficient de aproape ca să-i simtă mirosul de păr nespălat, să-i vadă felul în care gulerul de la cămașă i se ridica țeapăn în jurul urechilor, să-i audă gura sorbind veselă din ceașcă. Era chiar în spatele lui, ținându-se în echilibru pe vârfuri. Să fie cu puțință? Și, dacă vorbea, avea să-i pară rău după aceea?

— Scuze, a zis.

El a întors capul. Era Dexter.

Ah, hainele ei îngrozitor de moderne, părul ei zbârlit, făcut măciucă. El i-a văzut evantaiul de riduri din colțul ochilor și inima i-a tresăltat ca un pește. Și-a împins scaunul în spate și s-a ridicat cu grabă stângace.

— Morty, a șoptit. Morty, uite. Sunt eu.

— M-am gândit eu că s-ar putea să fii tu, a zis ea. M-am gândit că erai.

A auzit cum căldura îi piere din glas și se instalează uscăciunea și i-a venit să plângă ca după ceva pierdut. De

ce nu țipă? De ce nu se agită? Nu-i bucuros că mă vede? Nu arăt bine? Dar noi nu ne îmbrățișam niciodată. De ce ne-am apuca acum?

— Arăți foarte... arăți...

Nu găsea un cuvânt politicoasă, într-atât era de copleșit de sentimente.

— Asta-i aceeași haină, a zis ea, făcând un pas înapoi și arătând cu degetul. Aceeași veche haină kaki, urât mirositoare.

— E și tata aici, a zis Dexter. Tata, uite! E Morty!

Tatăl lui Dexter avea un șervețel de hârtie îndesat la guler și o furculiță în mână. Și-a luat pălăria de pe scaunul în plus și a ezitat, neștiind ce să facă cu ea. Lângă el ședea un băiețel cu ochi deschiși la culoare și tunsoare de paj. Dexter își revenea, începea să țopăie pe-acolo în pantofii lui perforați mari, cu brațele larg depărtate, aduse într-un arc de cerc. Elizabeth s-a strecurat pe lângă el și s-a așezat pe locul liber.

— Mă duc după niște prăjitură! a țipat Dexter.

Doctorul Fox s-a uitat la Elizabeth în timp ce mesteca, dând din cap și zâmbind. Pesemne că ea are acum aproape patruzeci de ani, ca Dex. Slavă Domnului că n-au fost niciodată într-atât de proști încât să se căsătorească, chiar dacă Dexter sigur a ciocănit-o când erau studenți. Îi venea să râdă. Era clar că femeia nu-i genul care să se căsătorească. De copii nici nu se punea problema. Îi vedea ochii larg deschiși, nările fremătânde, dorința de a impresiona, avea un aer simandicos, de